

T.C.
ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANA BİLİM DALI

“TÜRK CEZA HUKUKUNDA EKONOMİK SUÇLAR VE CEZALARI”

TEFECİLİK SUÇU

ÖĞRETİM ÜYESİ
Doç. Dr. Elvan KEÇELİOĞLU

HAZIRLAYAN
Rabia ERCAN (202098212)

ANKARA 2021

İÇİNDEKİLER

İçindekiler.....	1
Kısaltmalar Cetveli.....	2
Giriş.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM TEFECİLİK SUÇUNUN TANIMI VE UNSURLARI

I. GENEL OLARAK.....	4
A. Tefecilik Suçunun Tanımı.....	4
B. Korunan Hukuki Değer.....	6
II. TECECİLİK SUÇUNUN MADDİ VE MANEVİ UNSURLARI, HUKUKA AYKIRILIK UNSURLARI VE ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMİ.....	7
A. SUÇUN MADDİ UNSURLARI.....	7
1. Suçun Konusu.....	7
2. Fail.....	8
3. Mağdur.....	8
4. Fiil.....	10
a) Genel olarak.....	10
b) Senet Kırdırma Suretiyle Tefecilik.....	10
c) Kredi Kartı (POS) Tefeciliği.....	11
B. SUÇUN NİTELİKLİ HALİ.....	13
C. MANEVİ UNSUR.....	13
D. HUKUKA AYKIRILIK UNSURLARI.....	14
E. TEFECİLİK SUÇUNUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ.....	14
1. Teşebbüs.....	14
2. İştirak.....	14
3. Zincirleme Biçimde İşlenmesi ve İçtima.....	15

İKİNCİ BÖLÜM

YAPTIRIM, GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME, ZAMANAŞIMI

I- YAPTIRIM.....	16
1. Gerçek Kişiler Bakımından Yaptırım.....	16
2. Tüzel Kişiler Bakımından Yaptırım.....	16
3. Müsadere.....	17
II- GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME.....	17
III- ZAMANAŞIMI.....	18
Sonuç.....	19
Kaynakça.....	21

KISALTMALAR CETVELİ

Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
CD	: Ceza Dairesi
CMK	: 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
m.	: Madde
RG	: Resmi Gazete
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TCK	: 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı
YCGK	: Yargıtay Ceza Genel Kurulu

GİRİŞ

Tefecilik suçu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 241. Maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; suç kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verme olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanun maddesinin içeriğinde her ne kadar tefecilik suçunun tanımı yapılmasa bile, tefecilik faiz karşılığı ödünç para verme işlemidir¹.

Tefecilik suçu 5237 sayılı TCK'nın Ekonomi, Sanayi ve Ticarete İlişkin Suçlar kısmında düzenlendiği için ekonomik bir suçtur ve gelişen teknoloji ile de sıklıkla karşımıza çıkan bir suç tipidir.

Yeni TCK'ya göre, tefecilik suçunun bir kere işlenmesi ile suç oluşmaktadır. Yani kazanç elde etme amacıyla ödünç paranın verilmesi ile suç tamamlanmakta, suçun oluşması için meslek haline getirme ve süreklilik unsurunun aranmadığı kabul edilmektedir.

Suçun her ne kadar düzenlenme kısmı topluma karşı suçlar arasında yer alsaydı bile, suç ile korunan hukuki değer tartışmalı olduğu görünmektedir. Yine, madde hükmünde mağdurun kim olduğu belirtilmemiş, mağdurun ödünç para alan kişi mi olduğu yoksa kamusal yararı bulunan herkes mi olduğu tartışma noktasında bırakılmıştır.

Makalemiz kapsamında Türk Hukukunda tefecilik suçunun nasıl tanımlandığı, maddi unsurlarının neler olduğu, suçun nasıl ve ne şekilde işlendiği, suçun mağdurunun/zarar görenin kim olduğu ve uygulamada ne sorunlar yaşandığı ve sonuçlarının ne şekilde ele alındığı kaleme alınacaktır.

---

¹ Bkz. TDK "Tefeci" kavramı: "*El altından yüksek faizle ödünç para veren kimse, faizci, murabahacı*", "<https://sozluk.gov.tr/>" erişim tarihi (12.06.2021)

BİRİNCİ BÖLÜM

TEFECİLİK SUÇUNUN TANIMI VE UNSURLARI

I. GENEL OLARAK

Tefecilik suçunun tanımı yapılırken, yetkili makamlardan izin alınmadan yapılan faiz karşılığı ödünç para verme işlemi şeklinde ifade edilmektedir². Tefecilik suçunun Türk Hukukunda düzenlenmesine tek tek bakacak olursak ilk düzenleme, 08.06.1933 tarihli ve 2279 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Kanunu³ tarafından oluşturulmuştur. Daha sonrasında ise, 30.09.1983 tarihli 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede yine tefecilik suçu tanımlanmıştır⁴. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun⁵ 241. Maddesin de ise tefecilik suçu (1) *Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi, iki yıldan (Değişik: 7242 S.K. m.14-yürürlük: 15.4.2020) "altı yıla kadar hapis ve beşyüz gündən" beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. (2) (Ek fıkra: 7242 S.K. m.14-yürürlük: 15.4.2020) "Suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde verilecek ceza bir kar artırılır"* düzenlemeye tabi tutulmuştur. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki Mülga 765 Sayılı Türk Ceza Kanununda tefecilik suçuna ilişkin olarak herhangi bir düzenleme yer almamıştır.

A. Tefecilik Suçunun Tanımı

Tefecilik suçunun tanımına ilişkin olarak 5237 sayılı TCK suçun tanımına ilişkin herhangi bir düzenleme yapmamıştır. Ancak, 90 sayılı KHK'nın uygulandığı zamanında tefecilik; yetkili makamdan izin alınmadan faiz veya her ne ad altında olursa olsun, bir ivaz⁶ karşılığı ödünç para verme işlemlerinin yapılması veya bu işlerin meslek haline getirilmesinin kabul edilmesi ve KHK uyarınca alınan izin iptal edildiği halde ödünç para verme işlerine devam edilmesinin tefecilik olarak tanımlandığını görmekteyiz. Özellikle, 90 sayılı KHK'ya

² ZAFER, Hamide: Tefecilik Suçu (TCK m.241), s.1 "<https://jurix.com.tr/article/18537>" (erişim tarihi, 21.03.2021).

³ Kanunun 17. Maddesi "*Tefecilik edenler bir aydan bir seneye kadar hapse ve (500) liradan (10000) liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilir. Ayrıca iki seneden beş seneye kadar âmme hizmetlerinden memnuyetlerine karar verilebilir. Bu cezalar tecil edilmez*" şeklinde düzenlenmiştir.

⁴ Bundan sonraki açıklamalarımızda 90 sayılı KHK olarak adlandırılacak olup, KHK'nın 9. maddesinde; "*(Değişik: KHK/545 - 21.6.1995 / m.9) Bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca ikrazatçılık yapmak üzere izin alınmadan, faiz veya her ne ad altında olursa olsun, bir ivaz karşılığı veya ipotek almak suretiyle, ödünç para verme işlemlerinin yapılması veya bu işlerin meslek itihaz edilmesi ve Kanun Hükmünde Kararname uyarınca alınan ikrazatçılık izni iptal edildiği halde, ödünç para verme işlerine devam edilmesi, tefecilik sayılır. Tefecilik yaptığı mahkemece sabit görülenlerin işyerleri, Valiliklerce kapatılır.*" şeklinde düzenlenerek 15/2 maddesine göre de "*tefeciler 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezasıyla birlikte 50 bin liradan az olmamak kaydıyla, sağladıkları menfaatlerin 5 katı ağır para cezasıyla*" cezalandırılması düzenleme altına alınmıştır.

⁵ 12.10.2004 tarihli yürürlüğe giren 25611 sayılı RG. Bundan sonraki açıklamalarımızda sadece TCK olarak adlandırılacaktır.

⁶ Bkz. İvazın karşılığı "*Edim*" "<https://sozluk.gov.tr/>" erişim tarihi (12.06.2021)

göre suçun oluşabilmesi için birden fazla kişiye sürekli ve sistemli bir şekilde faiz karşılığı ödünç para vermek suretiyle çıkar sağlanması, yani bunun meslek haline dönüştürülmesi şartı aranmaktaydı. Ancak, 5237 sayılı TCK 241. Maddesinde tefecilik suçunun herhangi bir tanımı yapılmadığı için madde hükmü sadece kazanç elde etmek amacıyla ödünç para vermek şeklinde ele almıştır, bu durum kanaatimizce eksik bir düzenlemedir. Konuya ilişkin güncel düzenleme ve uygulamada yaşanan problemler ilerleyen bölümlerde anlatılacaktır.

Yargıtay'ın yakın geçmiş eski içtihatlarında 90 sayılı KHK'yi zimni olarak dikkate almakta ve tefecilik suçunun gerçekleşebilmesi için sistemli ve süreklilik unsurlarını aramaktaydı⁷. Ancak, bu uygulamanın hukuki dayanağı olmadığı için Yargıtay güncel içtihatlarında suçun oluşması için işin meslek haline dönüşüp dönüşmemesini aramayıp kazanç sağlamak amacıyla ödünç para verme fiilinin yalnızca kere yapılmasını ile tefecilik suçunun oluştuğu yönünde kararlar vermektedir⁸.

YCGK'nın 12.05.2015 tarihli 2014/4 Esas ve 2015/152 Karar sayılı ilamında⁹ da bu durum aynen *"5237 Sayılı TCK yürürlüğe girmeden önceki dönemde tefecilik suçunun oluşması için Ceza Genel Kurulunun 03.07.1995 gün ve 207-236 Sayılı kararında da vurgulandığı üzere, bir kimsenin birden fazla kişiye sürekli ve sistemli bir biçimde faiz karşılığı ödünç para vermek suretiyle kendisine çıkar sağlaması gerekmektedir. 5237 Sayılı TCK'nun 241. maddesindeki düzenlemeye göre ise, kişinin yalnızca bir kişiye ödünç para vermesi suçun oluşması için yeterli olup bu işi meslek haline dönüştürüp dönüştürmemesinin bir önemi bulunmamaktadır. Bu sebeple suçun temadi ettiğinden ve birden fazla kişiye ödünç para verilmesinin tek suç oluşturduğundan bahsedilemeyecektir. Nitekim tefecilik suçundan verilen hükümlerin temyiz incelemesini yapan Özel Dairelerce de durum bu şekilde kabul edilmiştir (Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 02.07.2012 gün 12999-15810 ve 5. Ceza Dairesinin 25.09.2014 gün 3665-9013 Sayılı kararları)"* şeklinde kabul edilmiştir.

---

⁷ Konuya ilişkin olarak ayrıca bkz. ÖZGENÇ, İzzet: Tefecilik Suçu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.XIV, Y. 2010, Sa.1. s.548.

⁸ Yargıtay 9. CD'nin 24.03.2021 tarihli 2020/6234 Esas ve 2021/1664 Karar sayılı ilamında da *"..01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 241. maddesinde atılı suçun; "Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi, ..." biçiminde tanımlandığı, bu düzenlemeye göre suçun oluşması için sanığın yalnızca bir kişiye ödünç para vermesi yeterli olup, bu işi meslek haline dönüştürüp dönüştürmemesinin öneminin bulunmadığı.."* şeklinde belirtilmiştir. Yine, YCGK'nın 03.07.2018 tarihli 2017/5-1131 Esas ve 2018/331 Karar sayılı ilamı için bkz. "<https://www.kazanci.com.tr/>" (erişim tarihi 12.06.2021)

⁹ Karar için bkz. "<https://www.kazanci.com.tr/>" (erişim tarihi 12.06.2021)

B. Korunan Hukuki Değer

Tefecilik suçu, TCK'nın Özel Hükümlere ilişkin İkinci Kitabının Topluma Karşı Suçlar'a ilişkin Üçüncü Kısımında Ekonomi, Sanayi ve Ticarete İlişkin Suçlar başlıklı Dokuzuncu Bölümünde düzenlenmiştir. Tefecilik suçunun korunan hukuki yararına ilişkin olarak doktrinde birden fazla görüş vardır. Bunlara kısaca değinecek olursak;

Bir kısım görüşe göre; korunan hukuki değer bireysel olduğu ileri sürülmektedir. Burada vatandaşların acil nakit ihtiyaçları nedeniyle banka gibi kredi kurumlarından bunu sağlayamamaları nedeniyle tefecilere başvurulması, vatandaşların sömürüye neden olmasını önlemektir¹⁰.

Bir kısım görüş ise, tefecilik suçunun TCK'da topluma karşı suçlar arasında yer almasından dolayı, bireysel değerleri değil, toplumsal değer veya değerleri korumayı amaçladığını söylüyor. Bunun temel nedeni ise, acil nakit ihtiyacı bulunan kişilerin hukuka aykırı yollar ile kurdukları ilişkilerin aslında banka veya kredi kurumları ile kurması gerektiğinden, bu durumun devlete ait ekonomik istikrarı bozmasıdır¹¹.

Bir diğer görüş olarak ise korunan hukuki değer karma niteliklidir. Yani, korunan hukuki değer hem bireysel özellik taşıması (ödünç para alan kişilerin maddi anlamda sömürüye açık hale düşmesi) hem de toplumsal yapısı olması dolayısıyla karma nitelik taşıdığı, ancak suçun toplumsal yapısının ağır bastığı için TCK'da da topluma karşı suçlar başlığı altında düzenlendiğine yönelik görüş mevcuttur¹².

Yargıtay¹³ tarafından kabul edilen görüş ise, tefecilik suçu ile asıl korunan hukuksal değer ekonomik kuralların ve bunların başında gelen serbest rekabet mekanizmasının işleyişinin bozulması, yani serbest rekabet mekanizmasının ve kamu güvenliğinin korunmasıdır.

Bizim katıldığımız görüş ise, Yargıtay içtihatları da göz önüne alındığında, ödünç alan kişinin suçun aslında pasif fail olduğu ve mağdur olarak kabul edilmediği nazara alındığında, korunan hukuki değer toplumsal yapıda olduğunu söylemek doğru olacaktır.

---

¹⁰ SUCUOĞLU, Arif Naci: Tefecilik, Yetkin Yayınevi, Ankara, 202, s.26.

¹¹ SUCUOĞLU: s.25; ÖZGENÇ, s.543.

¹² ÖZBEK, Veli Özer: Tefecilik Suçu, CHD, Aralık 2010, Sayı 14 s.30-31.

¹³ YCGK'nın 12.05.2015 tarihli 2014/4 Esas ve 2015/152 Karar sayılı ilamı ile Yargıtay 11. CD'nin 12.3.2019 tarihli 2016/12209 Esas ve 2019/2502 Karar sayılı ilamı.

II. TECECİLİK SUÇUNUN MADDİ VE MANEVİ UNSURLARI, HUKUKA AYKIRILIK UNSURLARI VE ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMİ

A. SUÇUN MADDİ UNSURLARI

1. Suçun Konusu

Suçun konusu paradır. Paranın tanımı ise, devlet tarafından bastırılan, üzerinde değeri yazılı kağıt veya metalden ödeme aracıdır¹⁴. Burada son zamanlarda ülkemizde ve dünyada gündemde olan kripto¹⁵ paralardan bahsetmek gerekirse kanaatimizce, Türkiye kripto paraları henüz kanun kapsamında para olarak kabul etmediği için tefecilik suçunun konusunu oluşturmayacağını söylemek doğru olacaktır. Ancak, paranın Türk parası veya yabancı para olmasının bir önemi yoktur, her ikisi de suçun konusunu oluşturmaktadır¹⁶.

Para dışındaki diğer misli şeylerin mesela altın, takı, saat vb. eşyaların kazanç elde etmek amacıyla da olsa ödünç verilmesi halinde kanun hükmü gereği bu suç oluşmaz¹⁷. Ancak şunu unutmamak gerekir ki, kazancın mutlaka para olması gerekmez¹⁸. Yani kazanç altın, eşya vs başka bir şey de olabilir. Madde metni açıkça kazanç elde etme amacıyla başkasına ödünç para veren diyor. Kazancın ne olduğunu açıklamıyor.

Doktorinde bazı görüşlere göre, her ne kadar Türk Ticaret Kanunu kapsamında kıymetli evrakın (bono, poliçe çek) paraya eşit sayılan değerler arasında yer aldığı düşünülse bile, ceza hukuku kapsamında kıyasın yasak olması da düşünüldüğünde, kıymetli evrakın tefecilik suçunun konusunda sayılmaması gereklidir¹⁹. Ancak ileride açıklayacağımız üzere, tefecilik suçu senet kırdırma usulü ve pos tefeciliği şeklinde de gerçekleştiği için kıymetli evrak suçun konusunu oluşturmaktadır.

¹⁴ Bkz. "<https://sozluk.gov.tr/>" (erişim tarihi: 13.06.2021)

¹⁵ Kripto paraların düzenlenmesine ilişkin 31456 sayılı RG'de yayımlanan ve 30.04.2021 tarihli yürürlüğe giren Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik'in 3/1. maddesi kripto parayı "*kripto varlık, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak sanal olarak oluşturulup dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan, ancak itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilmeyen gayri maddi varlıkları ifade eder.*" şeklinde tanımlamıştır.

¹⁶ ÇELİK, İsa: Yargıtay Kararları Işığında Tefecilik Suçu, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ekim 2020, Ankara. s.35.

¹⁷ BAYTAZ, Abdullah Batuhan: Tefecilik Suçu, YBHD, Yıl 5, Sayı 2020/2, s.148.

¹⁸ GÜNAY, Erhan: Tefecilik Suçu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013. s.28. AKTARAN, BİLGE, Burak: Türk Hukukunda Tefecilik Suçu, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2016. s.82; - AKKAYA, Çetin: Teoride ve Uygulamada Tefecilik Suçu, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı Adalet Yayınevi, Ankara, 2020. S.49.

¹⁹ ÖZBEK: s.31.

2. Fail

Suçun faili herkes olabilir. TCK 241. maddeye göre suçun işlenmesi için kazanç elde etmek amacıyla ödünç para veren ve ödünç para alan olarak iki kişinin bulunması zorunludur. Bu nedenle bu suç çok failli bir suçtur²⁰. Ancak, izlenen suç politikası gereğince, sadece kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi cezalandırılmaktadır²¹. Buna karşılık, ödünç para alan kişi cezalandırılmamaktadır. Bir suçun faili, aynı zamanda mağduru olamaz.

Tüzel kişiler bakımından ise TCK 242. Maddesi ayrıca düzenlenmiş olup buna göre; *“Bu bölümde yer alan suçların işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”* Yani, eğer bu suç bir tüzel kişilik bünyesinde işlenmiş ise, yani tüzel kişi yararına haksız menfaat sağlanmış ise tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri uygulanacaktır.

3. Mağdur

Mağdur, TDK'ya göre haksızlığa uğramış kişidir²². Tefecilik suçu bakımından suçun mağduru ve davaya katılma ile ilgili gerek öğretide gerekse uygulamada farklı görüşler vardır.

Bir kısım görüşe göre her ne kadar suçun düzenlendiği yer itibarıyla bu suçun şikayete tabi olmadığı, bu nedenle mağdurun kamu olduğu söylenebilir ise de, suçla bireysel menfaatlerin de korunduğu ve her zaman yüksek faizle para alan gerçek kişiler de bulunduğu göre bu suçun mağduru ancak gerçek kişilerdir. Suçtan zarar göreni ise kamudur. Yani mağdur herkes olabilir, acil ekonomik ihtiyacı olan ve bunun bankalar veya diğer finans kurumlarından karşılayamayan ekonomik anlamda zor durumda bulunan herkes olabilir²³.

Bir kısım görüşe göre suçun mağdurunun ödünç para alan kişi olamayacağını, bu suçun aslında çok failli suçlardan olduğunu ancak izlenen suç politikası gereğince ödünç para alanın cezalandırılmadığını, ne var ki bunun o kişiyi mağdur kabul etmek anlamına da gelmeyeceğini ifade etmektedir. Bu nedenle tefecilik suçunun mağduru, toplumu oluşturan ve istikrarlı makro ekonomide yararı bulunan herkes olarak kabul edilmektedir²⁴.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 26.04.2016 tarihli ve 2014/118 Esas ve 2016/208 Karar sayılı ilamında da belirtildiği üzere, tefecilik suçu ile korunan hukuki yarar ve suçun TCK'nın

---

²⁰ ÖZGENÇ: s.552.

²¹ ÖZGENÇ: s.552.

²² Bkz. “<https://sozluk.gov.tr/>” (erişim tarihi 13.06.2021)

²³ ÖZBEK: s.32.

²⁴ ÖZGENÇ: s.552-553.

topluma karşı suçlar bölümünde düzenlenmesi karşısında, bu suçun mağdurunun toplumu oluşturan bireylerin tamamı, diğer bir ifadeyle kamu olduğu, eylemin belirli bir kişinin zararına olarak işlenmesi halinde bu kişinin mağdur değil, suçtan zarar gören olacağının kabulü gerekmektedir şeklinde karar vermiştir²⁵.

Ancak Yargıtay'ın güncel içtihatları ağırlıklı olarak suçun pasif faili olan faiz karşılığı ödünç para alan kişiyi mağdur olarak kabul etmemekte ve davaya katılma gibi haklarının olmadığını kabul etmektedir.²⁶ Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 20.1.2021 tarihli 2020/7692 Esas ve 2021/219 Karar sayılı ilamında *"tefecilik suçu kanununun "Topluma Karşı Suçlar" başlıklı üçüncü kısmının dokuzuncu bölümünde düzenlenmiş olup suçun mağduru tüm toplumdur. Tefecilik ilişkisinde faiz karşılığı ödünç para alan kişi, iradi olarak faiz ilişkisinin tarafı olmakta olup gerçek anlamda suçun pasif failidir. Ancak kanun koyucu izlediği suç siyaseti gereği tefecilik fiilinin aktif failinin kolayca tespitini sağlamak amacıyla ödünç para alan kişiyi cezalandırmamıştır. Bu halde tefecilik fiilinin pasif faili konumunda bulunan faiz karşılığı ödünç para alan kişinin suçun mağduru olarak kabulüne olanak yoktur. Bu kişilerin fail hakkında şikayetçi olmaları halinde açılan bir kamu davasındaki konumları ihbar eden niteliğindedir ve suçun doğrudan mağduru olmadıklarından davaya katılma hak ve yetkileri bulunmamaktadır. Bu nedenle sanık hakkında tefecilik suçundan açılan kamu davasına CMK'nın 237. maddesine göre suçtan doğrudan zarar görmeyen müştekinin katılma hakkı olmadığı, yine mahkemece usulsüz olarak verilen katılma kararının da hükmü temyiz hakkı vermeyeceği.."* şeklindeki görüşü ile ağırlıklı kararlar verildiği görülmektedir.

Bizim katıldığımız görüş ise ödünç alan kişinin suçun aslında pasif fail olduğu ancak suç politikası gereğince cezalandırılmadığı, bu nedenle de mağdur olarak kabul edilmemesi gerektiği yönündedir.

Görüldüğü üzere, Yargıtay'ın içtihatları arasında da henüz güncel içtihat birliği bulunmamaktadır. Bu durumun kanun maddesinde de açıkça düzenlenmeyişi, eksikliğin ve uygulama bakımından görüş ayrılığına daha çok neden olmaktadır. Zira, yukarıda kararlarını yazmış olduğum üzere Yargıtay'ın aynı dairesi arasında da farklı kararlar verildiği

---

²⁵ YCGK'nın gerekçesine göre örnek karar için bkz; Yargıtay 9. CD. 14.10.2020 tarihli 2020/252 Esas ve 2020/1510 Karar sayılı ilamı.

²⁶ Örnek karar için bkz;

Yargıtay 9. CD. 31.3.2021 tarihli 2021/231 Esas ve 2021/1864 Karar sayılı ilamı.

Yargıtay 9. CD. 25.3.2021 tarihli 2020/8647 Esas ve 2021/1711 Karar sayılı ilamı.

görülmektedir. Tarafımızca “mağdur” kısmının kanun maddesinde açıkça düzenlenmesi doğru olacaktır.

4. Fiil

a) Genel Olarak

Tefecilik suçu, neticesi harekete bitişik suç şeklinde düzenlenmiştir. Yani kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para vermek ile suç tamamlanır²⁷. Suçun tamamlanması için faizin gelmesi/neticenin gerçekleşmesi beklenmez²⁸.

TCK 241. maddede "*Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren*" şeklinde tanımlandığı üzere atılı suçun oluşabilmesi için hangi hareketlerin kazanç karşılığı başkasına ödünç para verme sayılacağı açıkça belirtilmemiştir. Ancak, tefecilik suçunu düzenleyen kanun maddesinin gerekçesinde (aşağıda detaylı olarak açıklanacaktır) suçun senet kırdırma yolu ile de işlenebileceği izah edilmiştir. Bu nedenle fiil, aynı zamanda senet kırdırmak suretiyle ve POS tefeciliği şeklinde de gerçekleştirilebilir. Bu iki durum bir tefecilik türü değil, suçun işleniş biçimleridir.

b) Senet Kırdırma Suretiyle Tefecilik

TCK 241. maddenin gerekçesinde; "*Madde metninde tefecilik fiili suç olarak tanımlanmıştır. Faiz veya başka bir namla da olsa kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesi, tefecilik suçunu oluşturur. Tefecilik suçu, iktisadi hayatımızda, “senet kırdırma” denen usulle de işlenebilir. Örneğin henüz vadesi gelmemiş bir bononun vadesinden önce başkasına verilerek karşılığında bono üzerinde yazılı meblağdan daha az bir paranın alınması durumunda tefecilik suçu oluşur. Çünkü, bu durumda bononun el değiştirmesi, kişiler arasında doğmuş olan bir alacak borç ilişkisine dayanmamaktadır. İfade yerinde ise, bu durumlarda, birer ödeme aracı olan bononun veya çekin kendisi satılmakta ve satın alınmaktadır.*" şeklinde düzenleme yapılmıştır.

---

²⁷ YCGK'nın 3.10.2017 tarihli 2016/5-781 Esas ve 2017/373 Karar sayılı ilamında özetle; "*Tefecilik suçu, kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verme eylemiyle tamamlanır. Kasten işlenen bir suç olup suçun tamamlanması için fiilen kazanç elde edilip edilmediğinin ve ödünç verilen paranın geri ödenip ödenmediğinin bir önemi bulunmamaktadır. Suç tarihi ise kazanç elde etmek amacıyla ödünç paranın verildiği tarihtir.*" şeklindedir.

²⁸ ÖZBEK: s.32; GÜN, Tayfun: Türk Ceza Kanununda Tefecilik Suçu, TBB Dergisi 2019 (141), s.183.

Ancak doktrinde bir kısım görüşe göre, her ne kadar madde gerekçesinde senet kırdırma suretiyle tefeciliğin gerçekleştirileceği söylene bile bunun kanun hükmünde yer almadığı, bu nedenle bu şekilde suçun işlenemeyeceği ileri sürülmektedir²⁹.

Ağırlıklı ve Yargıtay içtihatlarıyla³⁰ da kabul edilen bir kısım görüşe göre ise; vadesi gelmemiş bono ya da çekin üzerinde yazılı meblağdan daha az bir para karşılığında taraflar arasında alacak ve borç ilişkisi bulunmamasına rağmen başkasına verilmesi durumunda tefecilik suçu oluşur³¹. Yani örnek vermek gerekirse; 100.000 TL'lik senedin acil nakit ihtiyacı dolayısıyla henüz vadesi gelmeden 80.000 TL'ye başkasına verildiğinde, burada bononun veya çekin el değiştirmesi söz konusudur. Ancak kişiler arasında doğmuş olan bir alacak-borç ilişkisi yoktur. İşte bu gibi durumlarda, birer ödeme aracı olan bononun veya çekin kendisi satılmakta ve satın alınmaktadır.

c) Kredi Kartı (POS) Tefeciliği

Tefecilik suçunun POS tefeciliği şeklinde işlenip işlenmeyeceği yönünde yine farklı görüşler vardır.

Bir görüşe göre; kredi kartı kullanılması suretiyle yapılan alışverişlerde ödünç verilen alışverişten söz etmek mümkün olmadığından bu fiillerin tefecilik suçuna vücut vermeyeceği, aksinin kabulünün ise madde gerekçesine sığınılarak yorum yapılacağı yani, kıyas yapılmasına neden olacaktır³².

Bir diğer görüşe göre ise, POS tefeciliği şeklinde de tefecilik gerçekleşebilir. Yani, gerçekte bir mal satışı yapılmadığı halde, bir mal satışı yapılmış ve satışı yapılmayan malın bedeli kadar para da kredi kartı kullanılarak ödenmiş gösterilmektedir.³³ Ancak, satıcı

²⁹ ÖZBEK: s.36; ARSLAN, Çetin: Tefecilik Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2014/1,s.37-38. Bkz. İnci, Özen Z.: Tefecilik, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014. s.147.

³⁰ Bkz. YCGK'nın 17.1.2019 tarihli 2016/6-1257 Esas ve 2019/12 Karar sayılı ilamında “..Tefecilik suçu, iktisadi hayatımızda, 'senet kırdırma' denen usulle de işlenebilir. Örneğin henüz vadesi gelmemiş bir bononun vadesinden önce başkasına verilerek karşılığında bono üzerinde yazılı meblağdan daha az bir paranın alınması durumunda tefecilik suçu oluşur. Burada korunan hukuki değer ise, Kamu otoritesinin kontrolü dışında faiz karşılığında ödünç para verme işlemleri yapılması yasaklanmış ve suç olarak tanımlanmıştır..”

Yargıtay 9. CD. 9.6.2020 tarihli 2020/2552 Esas ve 2020/465 Karar sayılı ilamında “..Sanık ...'in, diğer sanık ...'e, tanık ... ve ...'ya faiz karşılığı ödünç para vermesi için para verdiği, söz konusu borcun tahsilinin sanık ...'in alacaklı olarak görüldüğü çek üzerinden sağlandığı, bu hususların her iki sanığın beyanlarında da ikrar edildiği, ayrıca mağdur ...'in sanık ...'e kırdırma amacıyla verdiği çeki yine sanık ...'in tahsil amacıyla bankaya ibraz ettiği ve kendi adına takibe koyduğu göz önüne alındığında suçun tüm yasal unsurları ile sübut bulunduğu anlaşılması karşısında, sanık ...'in eylemlerine iştirak ederek zincirleme tefecilik suçundan mahkumiyetine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, yetersiz gerekçeyle yazılı şekilde beraatine karar verilmesi..” şeklinde kararlarından da anlaşılacağı üzere tefecilik suçu çek kırdırma suretiyle de işlenebilmektedir.

³¹ ÖZGENÇ: s.549; ÇELİK: s.46-47.

³² ÖZBEK: s.36; ARSLAN: 37-38.TULAY, M.Emre: Tefecilik Suçunda Fail ve Tipik Hareket Sorunu - Die Frage nach Täter und tatbestandlicher Tätigkeit bei Wucher im türkischen Strafrecht (Art. 241 tStGB) s.6.

³³ ÖZGENÇ: s.550. Konuya ilişkin detay için ayrıca bkz. AKKAYA: s. 77-78.

konumunda bulunan kişi yani post cihazı sahibi, kredi kartı sahibi olan alıcı kişiye mal bedelinden daha düşük miktarda parayı nakit olarak verir. Örnek olarak kredi kartından çekilen para 100 TL ise alıcıya/kredi kartı sahibine 70 lira veriliyor. Yine bu şekilde işlenen suçta, satıcı, müşteri ve banka olmak üzere üç taraf vardır.

Yargıtay uygulamalarına baktığımız zaman ise tefecilik suçunun kişinin kredi kartlarını normal kullanım amacı dışında kullanıldığında, yani taraflar arasında herhangi bir borç ilişkisi olmadan suçun kazanç elde etmek amacıyla yapılmasının POS tefeciliği şeklinde gerçekleştiğini kabul etmektedir³⁴.

Ancak burada bir hususu da belirtmek gerekir ki, uygulamada kredi kartı yolu ile gerçekleşen eylemin tefecilik suçunu mu oluşturduğu yoksa 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde³⁵ yer alan sahte belge düzenleme suçu' hükümlerine mi aykırılık taşıdığına ilişkin sorunlar yaşanmaktadır.

Yargıtay'ın bir kararında³⁶ söz konusu uyuşmazlık tartışılmış, eylemin genel norm mu yoksa özel norm mu arasında kaldığı değerlendirilerek neticeten *“POS tefeciliğinde failin kastı, tefecilik suretiyle yarar sağlamaya dönük olup, amaç suç tefeciliktir. Fail, amaçladığı bu suçu işleme yolunda birden fazla hareket yapmakta ve bu hareketlerden alacağını teminatlı hale getirmeye dönük bir kısım hareketlerle 5464 Sayılı Kanun'un 36. maddesinde tanımlanan suçu da işlemekte ise de; söz konusu birden fazla hareket, hukuksal anlamda "Tek bir fiili" oluşturduğundan, 5464 Sayılı Kanun'un 36. maddesine aykırılık teşkil eden eylemler, failin kastının dönük olduğu tefecilik fiili içinde erimektedir.”* şeklinde kabul etmiştir.

---

³⁴ Yargıtay 11. CD. 21.4.2021 Tarihli 2019/2589 Esas ve 2021/3938 Karar sayılı ilamında *“..Sanığın, POS cihazlarını kullanım amaçları ve sözleşme koşulları dışında, kredi kartı sahiplerinin nakit ihtiyaçlarının karşılanması veya kredi kartı borcunun ertelenmesi amacıyla kullanmak suretiyle 2008 ve 2010 yıllarında tefecilik suçunu işlediği iddiasıyla açılan kamu davasında; sanığın 2009 yılında aynı veya benzer yöntemle tefecilik suçunu işlediği iddiasıyla Konya Cumhuriyet Başsavcılığının 30.12.2014 tarih ve 2014/64244 soruşturma sayılı iddianamesi ile açılan kamu davasında, Konya 9. Ceza Mahkemesi'nin 23.02.2016 tarihli, 2015/56 Esas ve 2016/151 Karar sayılı ilamıyla mahkumiyet hükmü kurulduğu..”*

Yargıtay 9. CD. 25.3.2021 tarihli 2020/8671 Esas ve 2021/1712 Karar *“..POS tefeciliğinde failin kastı, tefecilik suretiyle yarar sağlamaya dönük olup, amaç suç tefeciliktir. Fail, amaçladığı bu suçu işleme yolunda birden fazla hareket gerçekleştirmekte ve bu hareketlerden alacağını teminatlı hale getirmeye dönük bir kısım hareketlerle 5464 Sayılı Yasa'nın 36. maddesinde tanımlanan suçu da işlemekte ise de; söz konusu birden fazla hareket, hukuksal anlamda "Tek bir fiili" oluşturmaktadır. TCK'nın 44. maddesiyle kanun koyucu "Erime sistemini" benimsemiş olup, POS tefeciliğinde failin suç yolunda gerçekleştirdiği bir kısım hareketlerle işlediği 5464 Sayılı Kanun'un 36. maddesine muhalefet suçu, kastının dönük olduğu tefecilik fiilindeki teklik nedeniyle, bu fiilin içinde erimektedir..”* kararlarından da görüldüğü üzere, eylemin POS tefeciliği şeklinde gerçekleştiğini kabul etmiştir.

³⁵ “Sahte belge düzenlenmesi” Madde 36: *“Gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi, nakit ödeme belgesi ya da alacak belgesi düzenlemek veya bu belgelerde ne surette olursa olsun tahrifat yapmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayanlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.”*

³⁶ Yargıtay 9. CD 25.11.2020 tarihli 2020/7817 Esas ve 2020/2297 Karar sayılı ilamı.

Ancak, Yargıtay kendi arasında da çelişkilidir. Zira, Yargıtay 11. CD 17.3.2021 tarihli 2018/4814 Esas ve 2021/2706 Karar sayılı ilamında ”..*Sanığın, POS cihazlarını kullanım amaçları ve sözleşme koşulları dışında, kredi kartı sahiplerinin nakit ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanılmaktan ibaret eylemlerinin, hem TCK'nin 241. maddesinde düzenlenen tefecilik suçunu hem de 5464 Sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçunu oluşturduğu anlaşılmalı, suç tarihi itibarı ile her iki suç için öngörülen cezaların aynı olması karşısında, 5237 Sayılı TCK'nin 44. maddesi ve özel norm ilkesi önceliği gereğince sanık hakkında 5464 Sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 36. maddesinde düzenlenen zincirleme şekilde gerçeğe aykırı olarak harcama belgesi düzenleme suçundan hüküm kurulması gerektiğinin gözetilmemesi..*” bozmayı gerektirerek, eylemin özel kanun olan Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu kapsamında değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varmıştır.

B. SUÇUN NİTELİKLİ HALİ

Suçun nitelikli hali, 15.04.2020 gün ve 31100 sayılı RG ile yürürlüğe giren 14.04.2020 tarih ve 7242 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile hükme bağlanmıştır. Buna göre; “*Suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde verilecek ceza bir kat artırılır*” şeklinde düzenlenmiştir. Makalemiz dahilinde tefecilik suçunun örgüt faaliyeti kapsamında işlenmesinin suçun nitelikli halini oluşturduğunun söylenilmesi ile yeterli olup, örgütün unsurları ayrıca ele alınmayacaktır³⁷.

C. MANEVİ UNSUR

Tefecilik suçu kural olarak kasten işlenen bir suçtur. Taksir ile işlenmesi mümkün değildir. Bu nedenle bir kimsenin kazanç elde etmek amacıyla bir başkasına ödünç para vermesiyle suç tamamlanır. Burada amacın “ödünç vermek amacı” olduğu dile getirildiği için kastın genel olarak özel kast olduğu ağırlıklı olarak kabul edilmektedir³⁸.

Yine Yargıtay içtihatlarında da tefecilik suçunda kastın özel kast kapsamında olduğu kabul edilmektedir³⁹.

---

³⁷ Detay için ayrıca bkz. SUCUOĞLU: s.56-57; AKKAYA; s.91-108.

³⁸ ÖZGENÇ: s.553; AKKAYA: s.90; KÖKEN, Enes: Tefecilik Suçu, TBB Dergisi 2016 (123), s.96.

³⁹ Örnek karar: Yargıtay 9. CD. 25.11.2020 tarihli 2020/7817 Esas ve 2020/2297 Karar sayılı ilamında; “*Suçun manevi unsuru: Tefecilik suçu ancak "Kazanç elde etme" özel kastı ile işlenebilen bir suç tipidir. Kanun koyucu kazanç elde etmek amacıyla ödünç para vermeyi suçun unsuru haline getirerek, sanıkta kazanç elde etme özel kastının varlığını aramıştır. Madde gerekçesinde "Faiz veya başka bir namla da olsa kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesi, tefecilik suçunu oluşturur."* denilmek suretiyle her türlü maddi ve ekonomik

D. HUKUKA AYKIRILIK UNSURLARI

Tefecilik suçu bakımından kanunda açıkça herhangi bir hukuka uygunluk sebebi bulunmamaktadır. Ancak konuyu kısaca ele almak gerekirse; Rıza konusunda, suçun TCK'da topluma karşı suçlar arasında düzenlendiği ve bu suçlarda mağdurun rızası bir hukuka uygunluk nedeni olarak kabul edilemeyeceği değerlendirildiğinde, suçun mağdurunun da tefeciden ödünç alan kişi olması, rızayı hukuka uygun hale getirmeyecektir⁴⁰.

Devlet tarafından yasal izin almak suretiyle, mevzuatta belirlenen esaslara kazanç karşılığı ödünç para veren 5411 (Bankacılık Kanunu) ve 6361 (Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman Ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu) sayılı kanunlara tabi kurum ve kuruluşların fiileri hukuka uygun kabul edilmektedir, yani bu fiiller tefecilik suçunu oluşturmamaktadır⁴¹.

E. TEFECİLİK SUÇUNUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

1. Teşebbüs

Yukarıda detaylı olarak açıkladığımız gibi tefecilik suçu neticesi harekete bitişik bir suçtur ve kazanç elde etme amacıyla ödünç paranın verilmesiyle suç tamamlanır. Yani kural olarak teşebbüs mümkün değildir. Ancak, istisnai hallerde hareketin kısımlara bölünebildiği hallerde teşebbüs mümkündür.⁴² Bu nedenle, faille faiz karşılığı para alacak kimsenin bu şekilde bir anlaşma yapıp, paranın teslimine kadar geçen aşamada, failin elinde olmayan nedenlerle eylem kesilir ise, tefecilik suçu teşebbüs aşamasında kalmış sayılacaktır. Mesela, fail ile parayı alacak kimse anlaşıp, paranın kurye ile gönderildiği aşamada, kurye parayı teslim edemediği yakalanır ise eylemin teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilecektir⁴³. Ancak bunun içinde hiçbir şüpheye yer bırakılmayacak şekilde araştırılması gereklidir.

2. İştirak

TCK 37 kapsamına göre faillik, *“Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur”* şeklinde düzenlenmiştir. Tefecilik suçuna ilişkin iştirakın her türü mümkündür⁴⁴.

---

nitelikteki çıkar ve değerler karşılığında ödünç para verilmesi tefecilik olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda kazanç elde etme amacı taşımayan borç para verme eylemleri atılı suçu oluşturmayacaktır”

⁴⁰ BİLGE: s.110.

⁴¹ BİLGE: s.111-113; ÇELİK: s.65.

⁴² ÖZBEK: s.38; ARSLAN: s.41.

⁴³ ÇELİK: s.74.

⁴⁴ ÖZBEK: s.38.

Yani Yargıtay içtihatları kapsamında azmettiren, yardım eden kişiler bakımından da tefecilik suçunun oluşması mümkündür⁴⁵.

3. Zincirleme Biçimde İşlenmesi ve İçtima

5237 sayılı CMK yürürlüğe girmeden önce, suçun oluşması için 90 sayılı KHK kapsamında, birden fazla kişiye sürekli ve sistemli bir biçimde faiz karşılığı ödünç para vermek suretiyle kazanç elde etme, tefecilik suçunun unsuruydu. Bu nedenle 5237 sayılı CMK yürürlüğe girdikten sonra zincirleme suç hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı tartışma konusu olmuştur.

Yargıtay'ın güncel içtihatlarına göre 90 sayılı KHK'da yer alan meslek haline getirme eyleminin, yeni TCK'da suçun unsurları arasında yer almadığı, bu nedenle zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiği görüşü ile hareket etmektedir⁴⁶.

Tefecilik suçunun yine bağlantılı olarak başka suçlarla beraber işlenmesi mümkündür. Yani, tefecilik suçu, sahtecilik, tehdit, yağmaya teşebbüs gibi suçlarla birlikte işlenebilir⁴⁷. Bu durumda, sanık gerçek içtima kuralları gereğince tefecilik suçu ile birlikte işlenen her suçtan ayrı ayrı sorumlu olacaktır.

---

⁴⁵ Bkz. “Katılanı sanıktan faiz karşılığı borç para alma konusunda ikna etme, ödenmekte olan faiz miktarını arttırma hususunda katılan ile görüşme yapma, senetlerin kendisine ciro edilmesini sağlayıp katılanlar hakkında icra takibinde bulunma şeklindeki eylemleri gerçekleştiren kişinin sanığın üzerine atılı tefecilik suçuna müşterek fail olarak katıldığı ve üzerine atılı tefecilik suçunun tüm unsurlarıyla oluştuğu gözetilmelidir.” ÇELİK: s.76-77.

⁴⁶ Yargıtay 9. CD 24.3.2021 tarihli 2020/8003 Esas ve 2021/1651 Karar sayılı ilamında; “01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 Sayılı TCK'nun 241. maddesinde tanımlanan tefecilik suçunun oluşabilmesi için kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para verilmesinin yeterli oluşu, ayrıca birden fazla kişiye sistemli olarak faiz karşılığı ödünç para verilmesinin suçun unsuru olarak aranmaması, Dairemizce de benimsenen Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 12/05/2015 gün ve 2014/4-655 Esas, 2015/152 Sayılı Kararında da açıklandığı üzere kişiler arasında doğmuş bir alacak borç ilişkisine dayanmayan kazanç elde etme amaçlı ödünç para verme eylemlerinin tefecilik suçu kapsamında bulunması ve aralarında yakın akrabalık bağı veya iş ilişkisi bulunmayan kişiler arasında günün ekonomik koşulları nazara alındığında yüksek sayılabilecek miktarda paranın karşılıksız verilmesinin hayatın olağan akışına uygun olmaması nazara alındığında; müşteki beyanları, tanık ...'ın beyanları, icra dosyaları, sanığın borç verdiğiğine ilişkin kabul beyanı ile tüm dosya kapsamından sanığın kazanç sağlamak için zincirleme tefecilik fiilini işlediği, yüklenen suçun tüm unsurlarıyla oluştuğu gözetilmeden, mahkumiyeti yerine, hukuki nitelendirme yapan yetersiz bilirkişi raporu dayanak alınmak suretiyle dosya kapsamı ve oluşa uygun düşmeyen gerekçelerle yanılığlı değerlendirme sonucu yazılı şekilde beraat kararı verilmesi” bozmayı gerektirmiştir.

Yargıtay 4. CD 3.3.2021 tarihli 2020/24374 Esas ve 2021/7345 Karar sayılı ilamında; “Tefecilik suçunda suç tarihinin, kazanç elde etmek amacıyla ödünç paranın verildiği tarih, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği gün olduğu nazara alındığında, mağdurlar ..., ... ile ...'ın alınan ifadelerinde sanık ...'den faiz karşılığı borç para aldıkları tarihleri açık olarak beyan etmemeleri karşısında, mağdurların yeniden duruşmaya celbiyle sanıktan kazanç karşılığı borç para aldıkları tarih veya tarihler sorularak suç tarihinin kesin olarak tespiti, buna bağlı olarak dava zamanaşımı hükümlerinin uygulanma koşullarının değerlendirilmesi gerektiğinin gözetilmemesi,” bozmayı gerektirmiştir.

⁴⁷ ÇELİK: s.79.

İKİNCİ BÖLÜM

YAPTIRIM, GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME, ZAMANAŞIMI

I- YAPTIRIM

1. Gerçek Kişiler Bakımından Yaptırım

TCK Madde 241/1'e göre; *"Kazanç elde etmek amacıyla başkasına ödünç para veren kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beşyüz gündən" beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.*" hükmü düzenlenmiştir. Yine ikinci fıkrasında, suçun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde de verilecek olan cezanın bir kat arttırılacağı düzenlenmiştir.

Görüldüğü üzere suçun cezası hem hapis cezasıdır hem de adli para cezası olarak düzenlenmiştir. Yani, seçenekli yaptırım söz konusu değildir. Burada önemle belirtmek gerekir ki, madde metnindeki hapis cezasına ilişkin üst sınır 15.10.2020 yürürlük tarihli değişiklik ile beş yıldan 6 yıla çıkmıştır. Bu durum zamanaşımı bakımından son derece önemli olduğu için, zamanaşımı başlığı altında detaylı olarak açıklanacaktır.

Tefecilik suçu bakımından öngörülen hapis cezasının alt sınırı iki yıl olduğundan teorik olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilebilmesi mümkündür⁴⁸.

2. Tüzel Kişiler Bakımından Yaptırım

Tüzel kişiler bakımından yapılan düzenleme de yine TCK'nın 242. Maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; *"Bu bölümde yer alan suçların işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur."* Yani, tefecilik faaliyeti bir tüzel kişinin bünyesinde ve tüzel kişiliğin yararına haksız menfaat sağlanması halinde ilgili kanun hükümleri gereğince faaliyet izninin iptali⁴⁹ ve müsadere hükümleri uygulanabilir.

---

⁴⁸ CMK 231/5 maddesine göre; *"Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, (DEĞİŞİK İBARE RGT: 08.02.2008 RG NO: 26781 KANUN NO: 5728/562) (KOD 1) iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder."*

⁴⁹ SUCUOĞLU: s.66.

3. Müsadere

Tefecilik suçu bakımından, suçun konusunu oluşturan paranın ve suç nedeniyle elde edilen kazancın TCK'nın eşya ve kazanç müsadereğine ilişkin hükümlerinin (m. 54 ve 55) uygulanabileceği düzenlenmiştir⁵⁰. Ancak, müsadere konusu aslına bakacak olursak yine doktrinde ve Yargıtay içtihatlarında tartışma konusu olan bir kavramdır. Özellikle müsadere hükümlerinin uygulanmasında alacak faizinin mi yoksa ödünç alınan paranın tamamının mı müsadere edilmesi tartışmalıdır⁵¹.

Tefecilik suçunda elde edilen kazancın, suçun işlenmesi ile elde edilen maddi menfaat olduğundan dolayı müsadereye tabi tutulması gereklidir. Ancak, müsadere kararı verilebilmesi için maddi menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi gerekir diyor⁵². Tefecilik suçunun mağduruna ilişkin açıklamalarımız yukarıda detaylı olarak izah edildiği üzere tartışmalı bir konudur. Bu nedenle de müsadere konusu ile ilgili olarak Yargıtay içtihatları ışığında genellikle;

- üçüncü kişilere ait banka cüzdandı, kredi kartı gibi eşyaların sahibine iadesine,
- kanıt niteliğinde bulunan senetlerin ise dosyada delil olarak saklanmasına,
- suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın TCK 54. Madde gereğince müsadereğine, ancak el konulmuş olması halinde tefecilik suçunun konusunu oluşturan değer niteliğindeki ana paranın TCK 55 gereğince müsadereğine, ödünç olarak verilen para nedeniyle elde edilen kazancın zarar gören konumundaki gerçek kişiye, vergi kaybı karşılığının ise hazineye iadesine karar verilmelidir⁵³.

II- GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME

Tefecilik suçu re'sen takibi gereken suçlardan olup şikayete tabi değildir. Bu nedenle Cumhuriyet savcısı CMK 160. madde gereğince ihbar ve şikayet üzerine re'sen harekete geçerek soruşturma başlatmakla yükümlüdür. Yine vergi inceleme uzmanları görevlerini yaptıkları sırada böyle bir durum ile karşı karşıya gelirse, CMK 158. madde gereği Cumhuriyet Savcısına bildirmeleri ile de soruşturma başlatılabilir⁵⁴.

---

⁵⁰ ÖZGENÇ: s.553.

⁵¹ BİLGE: s.124.

⁵² ÇELİK: s.142-143.

⁵³ AKKAYA: s.193-195.

⁵⁴ NECATİ, Meran: Tefecilik, Ekonomi Sanayi ve Ticarete İlişkin Suçlar, Seçkin Yayınları, 3. Baskı, Ankara 2013. s.17. AKTARAN, ÇELİK: s.87.

Tefecilik suçunda etkin pişmanlık veya şahsi cezasızlık sebepleri kanunda öngörülmediğinden, suçun da şikayete tabi olmadığı ve üst sınırı bir yıl veya daha az süreli hapis cezası gerektirmediğinden dolayı kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilemez⁵⁵.

Görevli ve yetkili mahkeme ise; yetkili mahkeme asliye ceza mahkemesidir. Görevli mahkeme ise TCK'da kural olarak suçun işlendiği yer mahkemesi yetkilidir. Ancak, ödünç paranın banka veya posta yolu ile gönderilmesi durumunda yetkili mahkemenin neresi olacağına ilişkin farklı görüşler vardır⁵⁶. Buna göre birincisi paranın failin hakimiyetinden çıktığı yer⁵⁷, ikincisi ise ödünç alanın tasarruf etme imkanı sağlayan yerdir⁵⁸.

Bizim görüşümüze göre ise suçun neticesi harekete bitişik bir suç olduğu ve suçun tamamlanma anı, ödünç para alan kişiye, paranın verildiği an olduğu için ödünç verilen paranın sanığın hakimiyetinden çıktığı yer mahkemesi yetkili olarak kabul edilmelidir.

III- ZAMANAŞIMI

5237 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren madde de değişen 15.10.2020 tarihli yürürlük tarihine TCK 241. maddesi tefecilik suçunda sanığın iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılması hükmü yer alıyordu. Bu durumda da;

TCK 66. maddesine göre, dava zamanaşımı *1/d) Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl, e) Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl*, geçmesiyle düşer hükmü dikkate alınarak; 2020 değişikliğinden önce cezanın üst sınırı beş yıl olduğu için dava zamanaşımı da sekiz yıl, zamanaşımını kesen sebeplerin varlığı halinde ise on iki yıl olarak düzenlenmişti.

Ancak 15.04.2020 tarihinde getirilen düzenleme ile suçun cezasının üst sınırı altı yıla çıkmıştır. Bu da zamanaşımı süresinin on beş yıla çıkmasına, hatta zamanaşımını kesen sebeplerin varlığı halinde yirmi iki yıl, altı aya çıkmasına neden olmuştur.

---

⁵⁵ ÇELİK: s. 88.

⁵⁶ ÇELİK: s. 89.

⁵⁷ İNCİ, Z. Özen: Tefecilik Suçu, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2017. s.204. AKTARAN, ÇELİK: s.89

⁵⁸ GİYİK, Abdulbaki: Türk Hukukunda Tefecilik Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara 2014. s. 151. AKTARAN, ÇELİK: s.89

SONUÇ

Tefecilik suçu, TCK kapsamında ekonomik suçlar arasında yer almaktadır ve günümüzde sıklıkla karşımıza çıkan bir suç tipidir.

Tefecilik suçunun oluşabilmesi için kazanç sağlamak amacıyla bir başkasına ödünç para vermek yeterlidir. Kazancın sağlanıp sağlanmadığının herhangi bir önemi yoktur. Burada kanun maddesi açıkça ödünç verilecek olan şeyin para olduğunu hüküm altına almış, altın, gümüş gibi misli eşyaların paradan sayılmadığı için suçun maddi unsurunu oluşturmayacağını kabul etmiştir. Ancak, kanaatimizce altın veya gümüş gibi misli eşyaların da suçun maddi unsurunu oluşturması gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü özellikle mafyatik örgütlenmelerde suç normal para üzerinden gerçekleşmemektedir.

Yine TCK 241. Maddesine göre suçun oluşması için kazanç elde etmek amacıyla bir kez ödünç para verilmesi ile suç tamamlanmaktadır. Eylemin süreklilik arz etmesi gerekmemektedir.

Tefecilik suçunda ödünç para alan kişinin sıfatı oktrinde ve Yargıtay kararlarında oldukça tartışmalı bir konudur. Doktrinde bir kısım görüş, suçun mağdurunun toplumu oluşturan herkes olduğunu, bir kısım görüş ise mağdurun, ödünç para alan kişinin kendisi olduğunu ileri sürmektedir. Yargıtay ise en son güncel içtihatlarında, ödünç para alan kişinin suçun pasif faili olduğu ve bu nedenle mağdur olarak kabul edilemeyeceğini, davaya katılma gibi haklarının olmadığını kabul etmektedir. Biz de Yargıtayın güncel içtihatlarına katılmaktayız.

Bir diğer tartışmalı konu ise, suçun senet kırdırma suretiyle ve POS tefeciliği şeklinde gerçekleşip gerçekleşmeyeceğidir. TCK 241. maddenin içeriğinde her ne kadar her iki yöntemden de bahsedilmemişse bile, madde gerekçesinde senet kırdırma yolu ile tefeciliğin gerçekleşebileceği düzenlenmiştir. Ancak her ne kadar gerekçede yer alsaydı bile, madde metninde açıkça düzenlenmediği için kıyas yapılamayacağına ilişkin görüşler de vardır. Teknolojinin hızla ilerlemesi nedeniyle normal tefecilikten ziyade özellikle POS tefeciliği daha çok uygulama alanı bulmaktadır. Bu nedenle de POS tefeciliğinin kanun maddesinde açıkça hüküm altına alınması gerektiği düşüncesindeyiz.

Yine, müsadere konusuna ilişkin olarak da içtihat birliği söz konusu olmayıp, farklı görüşler vardır. Özellikle suçun mağdurunun kim olduğu hususunda kanun maddesinde açık

düzenleme olmadığı ve farklı görüşlere göre karar verildiği için söz konusu suç nedeniyle elde edilen kazancın veya suçun işlenmesinde kullanılan paranın müsadereye tabi edilmesi konusunda sorunlar yaşanmaktadır.

Açıkladığımız nedenlerle, TCK'nın 241. maddesi son derece eksik ve yetersiz bir düzenlemedir. Bu nedenle kanunilik ilkesi gereği, ulaşılmak istenilen amaca ulaşılamamaktadır. Maddenin ayrıntılı bir şekilde düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

- **AKKAYA, Çetin:** Teoride ve Uygulamada Tefecilik Suçu, Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 2. Baskı Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- **ARSLAN, Çetin:** Tefecilik Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2014/1, s. 25-47.
- **BAYTAZ, Abdullah Batuhan:** Tefecilik Suçu, YBHD, Yıl 5, Sayı 2020/2, s.139-174
- **BİLGE, Burak:** Türk Hukukunda Tefecilik Suçu, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2016.
- **ÇELİK, İsa:** Yargıtay Kararları Işığında Tefecilik Suçu, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, Ekim 2020, Ankara.
- **GÜN, Tayfun:** Türk Ceza Kanununda Tefecilik Suçu, TBB Dergisi 2019 (141), s.180-2017.
- **KÖKEN, Enes:** Tefecilik Suçu, TBB Dergisi 2016 (123), s.78-102.
- **ÖZBEK, Veli Özer:** Tefecilik Suçu, CHD, Aralık 2010, Sayı 14. s.29-39.
- **ÖZGENÇ, İzzet:** Tefecilik Suçu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.XIV, Y. 2010, Sa.1. s.543-553.
- **SUCUOĞLU, Arif Naci:** Tefecilik, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2021
- **TULAY, M.Emre:** Tefecilik Suçunda Fail Ve Tipik Hareket Sorunu - Die Frage nach Täter und tatbestandlicher Tätigkeit bei Wucher im türkischen Strafrecht (Art. 241 tStGB)